

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 600 F per jaar

Postchekrekening nr. 3185 22

Beheer en Redactie: Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Plechtige openingszitting van het Vlaams Pleitgenootschap bij de Balie te Brussel
op zaterdag 15 januari 1966

AGGIORNAMENTO VAN DE ADVOCATUUR

Rede uitgesproken door Mr J. CHABERT

U kent hem allemaal.

Eerbiedwaardige telg uit een prestigieus advocatengeslacht zet hij de eeuwenlange traditie voort.

Hij is verfijnd in zijn gebaren en met hem te mogen converseren is een genot voor de geest en een luister voor het oor.

Hij ademt rust uit en sereniteit zoals oude eiken meubelen dat kunnen, veilig geborgen in een centraal verwarmd salon.

Hij is niet verstoken gebleven van de goederen dezer aarde, die hem werden overgeleverd met de regelmaat en het volume die kenschetsend zijn voor de minst slecht bedeelde onzer broeders.

Aan zijn woning werd de naam ontleend van « hôtel de maître », en in zijn patricierstuin waren de straatmussen ongewenste gasten. Zijn tijd besteedde hij aan het cultiveren van zijn geest, aan de jacht op geciviliseerd wild, aan betweterige gesprekken over politiek in voze salons of eindeloze paleisgangen.

Zijn vrije tijd was volledig gewijd aan de studie van zijn dossiers, die hij telkenjare opnieuw alle drie ter hand nam.

Zorgen voor het hiernamaals waren uit den boze. Een plaats in de familiekerel was hem verzekerd en na zijn dood werd zijn foto met zwarte rand en driekleur omfloerst, in een kader geplaatst op de schouw tussen het beeld van St. Antonius van Padua en de marmeren klok.

Vergeef mij deze caricatuur. Zij is gewild onge nuancesd en uiteraard een tikkeltje oneerbiedig.

Is het niet het voorrecht van de jeugd nog oneerbiedig te mogen zijn?

Zij laat mij toe te zeggen dat op zekere dag, als het land « te Meie ging » een bulldozer verscheen en het vergrijsde « hôtel de maître » badend in zijn eiken lambrisering, met de grond gelijk maakte.

Onze eeuw was geboren; onder de ongenadige pletrol verdween met de woning de patricier om plaats te maken voor glas, aluminium, beton en bussines, keiharde symptomen van onze nieuwe tijd.

Ziet U, Dames en Heren, daar wil ik het deze namiddag met U over hebben.

Er was eens midden in de Kempen een oude klompenmaker. Hij hield van zijn beroep en was vergroeid met zijn klompen. Toen verscheen op zekere dag de schoen. Om zijn oorspronkelijk ambacht te vrijwaren weigerde het syndicaat van de klompenmakers de toelating te geven aan de aangesloten leden om ook schoenen te lappen. Weldra verschenen dan ook op de markt autonome schoenlappers met als gevolg dat de klompenmakers samen met de klompen van de markt verdwenen.

Voelt U, Dames en Heren, hoe wij er komen?

Zalige tijd toen de advocaat nog onvervangbaar was, en met een aureool van humanisme rondging al raad verstrekkend en goed doende.

Die tijd behoort thans grotendeels tot het verleden. Nieuwe tijd, nieuwe opgave.

Geëvolueerde maatschappij, gewijzigde begrippen, overgang van het ambachtelijke naar het geïndustrialiseerde.

Wie dacht er een eeuw geleden aan dirigisme, aan internationalisatie van verdragen die hun onderteekenaars zou toelaten zich vrij te vestigen op het grondgebied van de andere.

Het is U wellicht niet onbekend dat het bruto nationaal produkt van de landen van West-Europa sedert de tweede wereldoorlog een praktisch ononderbroken groei heeft gekend. De economie is gestadig in expansie en behalve dan in de periode die de verkiezingen voorafgaat, is iedereen akkoord om toe te geven dat het welvaartspeil ononderbroken stijgt.

Ik hoor sedert jaren de bedrijfsleiders klagen over de stijging van de lonen met de nefaste gevolgen van-

dien, doch ik stel vast dat niettegenstaande deze stijging de opgevoerde produktiviteit toch de meeste bedrijven in staat stelt hun jaarlijkse balans af te sluiten met niet te versmaden winsten.

In deze vooruitschrijnende wereld, in dit opulente West-Europa, in deze stad Brussel, hoofdstad van België en centrum van de groeiende Europese gemeenschap, leven en werken een duizendtal mensen, wier invloed en activiteit met de dag vermindert. Wil U een paar cijfers: België telt thans juist zoveel advocaten als 25 jaar geleden: ± 3.000 . De Belgische bevolking groeide nochtans aan in dezelfde tijdspanne met ongeveer één miljoen eenheden.

Dokters en apothekers verdubbelen intussen hun aantal.

En dan mogen wij ons nog zeer tevreden achten dat onze moderne tijd ons toelaat de « quatre-quart » kabinetten in stand te houden, wier activiteit als volgt kan samengevat worden: een vierde echtscheidingen, een vierde verkeersongevallen, een vierde handels- en huurzaken, en een vierde « petite correctionnelle » zoals men dit in Frankrijk pleegt te noemen. Deze vaststelling doet niets af van het feit dat ons beroep duidelijk vegeeteert, en zich moeilijk handhaaft.

Ik zeg U straks iets meer over de therapie waaraan zovelen onder ons thans medewerken. Ik moge in dit verband speciaal de inspanningen vermelden die onze stafhouder zich steeds weer getroost om ons beroep aan te passen aan de tijd waarin we leven.

Welke diagnose mogen we stellen, geachte confraters, in verband met de teloorgang van ons beroep?

Waarom mag de malaise worden toegeschreven? Alleen aan de wijze waarop wij ons beroep uitoefenen? Alleen omwille van het feit dat wij te weinig specialisten hebben of te weinig associatie die thans aan anderen worden gegeven en niet ten onrechte.

Ongetwijfeld doch niet alleen daarom!

Is het niet zo dat er tegenover het gerecht in het algemeen een grote onverschilligheid bestaat van geheel de natie. Ik stel dan ook onmiddellijk de vraag of deze onverschilligheid op haar beurt niet zou kunnen voortspruiten uit een wederkerig gebrek aan belangstelling vanwege het gerecht ten overstaan van de rechtsonderhorigen?

Onlangs nog verklaarde de Franse Minister van Justitie Jean Foyer te Parijs: « Il faut avoir le courage et la lucidité de dire que la justice n'est plus ce que le justiciable en attendait ». Deze vaststelling geldt ook voor België.

Het grote Franse dagblad « Le Monde » publiceerde de uitslagen van een onderzoek ingesteld door de « Chambre nationale des Avoués » in Frankrijk die het volgende vroeg aan vijfduizend aangeschreven mensen: « Qu'est-ce qui vous vient tout de suite à l'esprit quand je prononce le mot justice? ».

Het antwoord was kenschetsend: honderd zeventig vonden het gerecht een ernstige zaak « avec laquelle on ne badine pas ». Zeshonderd ééntenzeventig anderen daarentegen betitelden het gerecht niet altijd met de nodige eerbied als volgt: « Très cher et pas très juste; trop compliqué et n'apportant que des désagrémements: quelque chose de lent et fonctionnant mal; une aventure dont on sort toujours roulé; juste et pas juste; juste mais à éviter; il vaut mieux s'arranger à l'aimable; enz. . . »

M.a.w. het gerecht wordt beschouwd als een operatietafel, waarop slechts noodgedwongen plaats genomen wordt.

Hebt U zich ingebeeld welke moeite het moet kosten een dagvaarding te ontcijferen die alleen om te voldoen

aan de wetten op de bevoegdheid en de aanleg de meeste oningewijden reeds de daver op het lijf jaagt dat zij 5.000 frank zullen moeten betalen.

Waarom toch al die bevoegdheidsconflicten die de spitsvondigsten onder de proceduriers toelaten vele procedures te rekken tot wanneer de brave burger die zijn recht wil laten triomferen het beu wordt zijn geld uit te geven aan een zaak die hem op voorhand gewonnen leek.

Moeten sommigen onder ons niet hun mea culpa slaan als ik hun zeg dat wanneer hun een dagvaarding door een client overhandigd wordt, zij eerst beginnen met te onderzoeken of het niet mogelijk zou zijn ergens een of ander middel van niet-ontvankelijkheid of niet bevoegdheid op te werpen, met als resultaat dat over de grond van de zaak, datgene waarvoor beide partijen een oplossing vragen, indien ze althans te goeder trouw zijn, niet wordt gestatueerd of toch met grote vertraging.

Iedereen wenst de vereenvoudiging, de snelheid, het over boord gooien van het formalisme in de procedure.

Wij hopen dat de goedkeuring van de gerechtelijke hervorming niet meer lang op zich zal laten wachten, en dat de minister van Justitie en onze confraters die zich, in niet geringe getale in het parlement verdienstelijk maken, alles in het werk zullen stellen opdat wij in een nabije toekomst over een instrument zouden beschikken dat ahoewel nog niet perfect dan toch een wegwijzer zal zijn voor de toekomstige evolutie van ons recht.

Schuilt alleen in de gebrekkige organisatie van het gerecht de oorzaak van de verminderde belangstelling van het publiek, en derhalve de stagnatie van ons beroep?

Ongetwijfeld niet. De evolutie van sommige rechtsocties ligt ook aan de basis van deze vervreemding.

Is het niet zo dat in vele gevallen, ik denk bijvoorbeeld aan het sociaal verzekeringsrecht, de notie van fout verdwijnt en dus het beroep op de rechtbanken overbodig maakt.

Daarenboven is het thans mogelijk aan vele volmacht dragers of afgevaardigden van mutualiteiten of syndicaten te verschijnen voor sommige rechtscolleges, als vertegenwoordigers van hun cliënten.

Sommigen onder ons zullen deze situatie misschien betreuren, maar ik meen dat zij normaal is wanneer men weet hoe klein het aantal advocaten is dat met kennis van zaken zou kunnen pleiten, voor een pensioencommissie, een klachtencommissie voor werkloosheid, ziekteverzekering enz. . .

Niettegenstaande de wijze waarop het gerecht functioneert, en niettegenstaande de huidige strekkingen in het recht, ben ik er nochtans van overtuigd dat ook wij schuld hebben aan de geleidelijke vervreemding van het publiek, dat zich nog enkel tot de advocaat wendt als het werkelijk niet anders meer gaat. Hoe dikwijls horen wij hetzelfde refreintje: « Beter een slechte transactie dan een goed proces ». En hebben degenen die zulks beweren altijd ongelijk?

Hebben wij altijd in de kortst mogelijke tijd een ons toevertrouwde zaak afgehandeld? Hoe dikwijls wordt een zaak niet uitgesteld niet alleen wegens overbelasting van de rol (o zalig excuus), maar om de andere aangenaam te zijn of vice versa?

Hebben wij altijd over ons beroep de moderne opvatting die aangepast is aan hetgeen de bedrijfsleiders en de maatschappij in het algemeen van ons verwachten?

Laat onze organisatie ons toe snel en efficiënt adviezen te verstrekken? Denken en ageren wij even snel als onze razende tijd het ons vraagt?

Zouden wij onze activiteit niet moeten verruimen en ze niet alleen laten afspelen aan de balie d.w.z. als men ons de dagvaarding ter hand gesteld heeft, doch eveneens een groot deel zoniet het grootste deel van haar ontplooiing geven buiten de balie, midden in het economisch leven?

Moeten wij het beeld van de advocaat niet wijzigen in de geest van de doorsnee mens? (1)

Zijn wij niet te veel de plechtstatigheid in zwarte toga gehuld die met een wijds armgebaar bij voorkeur voor de strafrechtbanken zich opwerpt als verdediger van weduwen, wezen en bedrogenen?

Worden wij niet vereenzelvigd met de man die een geschil moet oplossen; incarneren wij niet te veel het proces, en te weinig degene die het proces voorkomt?

Worden wij niet te veel geraadpleegd op het ogenblik dat het kwaad is geschied, als de betwisting is ontstaan, als het contract dat wij niet hebben opgesteld aanleiding geeft tot betwisting.

Zou U het logisch vinden dat de ingenieur wordt geconsulteerd op het ogenblik dat de aangelegde brug gevaarlijke barsten vertoont? Is de rol van de advocaat-raadgever niet even belangrijk als zijn rol van pleiter?

Hij projecteert en vermijdt de toekomstige risico's, hij spaart zijn opdrachtgever betwistingen die aanleiding geven tot langdurige processen die dikwijls een uitslag geven op het ogenblik dat het gestelde probleem lang reeds voorbijgestreefd is.

In een werk dat Meester Goldsmith wijdde aan « l'avocat d'affaires » — waarom zou dit woord ons afschrikken — vind ik volgende passage die ons allen moet doen nadenken:

« La consultation est la règle et la plaidoirie l'exception à l'image même de la vie économique qui dans son ensemble voit plus d'efforts associés que d'hommes en litige ». Hij voegt er zeer terecht aan toe « l'instance litigieuse révèle un raté dans la vie économique » (2).

In deze maatschappij die zindert van grote projecten en ongelooflijke plannen, moet de advocaat niet alleen de moeilijkheden oplossen, hij moet ze ook voorkomen. Hij is de wijze die wolfijzers en de schietgeweren moet ontladen om de ontploffing te vermijden.

Concreet zie ik een bedrijfsleider b.v. aan zijn advocaat het volgende voorhouden: ik wens die of die plannen uit te voeren. Zeg me of ik dit mag doen en, indien wel, hoe, opdat het zo snel, gemakkelijk en voordelig mogelijk zou kunnen geschieden.

De zakenman wil in zijn beslissingen het oordeel van iemand die zijn vertrouwen geniet; hij wenst niet zo zeer lange consultaties dan wel een raad die hem toelaat te beslissen.

Daarenboven wenst hij bijgestaan te worden door zijn advocaat bij het afsluiten van belangrijke contracten, onderhandelingen met openbare besturen, vergaderingen van de raad van beheer enz. (3)

Niet zonder treurnis, stellen wij bijna dagelijks vast dat de zakenlui ons niet consulteren voor contracten, waarmee miljoenen gemoeid zijn, terwijl zij ons soms opdracht geven te pleiten voor zaken van ondergeschikt belang.

Deze vaststellingen mogen ons nochtans niet ontmoedigen en ons het geloof in de toekomst van ons beroep ontnemen, wel integendeel.

Ik ben optimist op voorwaarde dat wij allen een verjongingskuur zouden ondergaan.

Ik zei U straks dat ik het over de therapie ging hebben, over de maatregelen en hervormingen die noodzakelijk zijn voor de aanpassing.

Al de schrijvers die ik hierover consulteerde en al

de redevoeringen die over dit probleem handelden, zijn het in grote lijnen eens.

Iedereen is er klaarblijkelijk van bewust dat wij de ambachtelijke werkmethodes moeten opgeven, en ons resoluut moeten wenden tot de georganiseerde associaties die alleen de vorming van de specialisatie mogelijk maken.

De Franse Minister van Justitie Foyer in een studie gewijd aan de hervorming van het Franse gerecht (4), zei hierover het volgende: « Il faut qu'ils se réforment complètement, car c'en est fini de leur artisanat. Leur avenir réside dans l'association et la spécialisation. Ils plaident du fait pur et ont fini par délaisser toutes leurs activités de consultation, de directeur de conscience juridique. La vérité est que des secteurs entiers du droit moderne leur échappent. S'ils commencent à se préoccuper du droit européen et des possibilités d'avenir qu'offre sa connaissance, les domaines du travail, de la sécurité sociale, de la fiscalité sont encore pour les barreaux des domaines fermés. Alors ils se lamentent. Mais je leur répète que tant qu'ils ne seront pas à même de faire face, je ne peux pas tordre le cou aux conseils juridiques dont certains offrent des compétences et une organisation indéniable ».

En de minister kondigde dan een wetsvoorstel aan strekkende tot de oprichting van burgerlijke professionele vennootschappen, dank zij dewelke « leur profession trouverait son second souffle par la spécialisation et l'équipement matériel approprié ».

Associaties zijn dringend noodzakelijk onder welke vorm ook, zij het nog maar alleen om ons het triestige genoege uit te sparen op één voormiddag in verschillende vrederegerechten in en rondom de stad dezelfde confraters te ontmoeten die zoals wij, met veel brio venis bij verstek vragen.

Ook de kosten van de materiële uitrusting van een modern advocatenkantoor met een gemeenschappelijke bibliotheek, conferentiezaal, een telex enz., kunnen alleen gedragen worden door verschillende, die daarenboven gemeenschappelijk personeel kunnen gebruiken, een gemeenschappelijk fichensysteem over de rechtspraak, een fotocopiemachine enz. . .

Daarenboven zal door de samenwerking, de solidariteit groeien en de concurrentiegeest afnemen.

Voorbeelden uit onze balie bewijzen dat sommige associaties die oordeelkundig werden samengesteld perfect werken, en de ondervraagde leden beweren dat zij onder geen enkel voorwendsel er zouden voor te vinden zijn zich opnieuw individueel te willen vestigen.

Ik zoek vruchteloos naar argumenten die tegen een associatie onder welke vorm ook zouden kunnen gevonden worden.

Ik vond er nog wel enkele die voor de associatie pleiten, waarvan ik U thans de voornaamste zal opsommen.

Vooreerst een grotere aantrekkingskracht op de cliënteel; de moderne bedrijfsleider die gewoon is in ploegverband te werken, en de weldaden van de specialisatie heeft ondervonden, zal zich bij voorkeur wenden tot een bepaalde associatie die qualitate qua een reputatie zal krijgen onafgezien van de reputatie die de verschillende leden die haar samenstellen reeds genieten.

Daarenboven gebeurt het dikwijls dat de vermelde economische ontwikkeling soms dringende belangrijke en uiterst complexe problemen stelt, die dikwijls een studie vergen die onafgebroken en dringend moet gebeuren, soms dagen lang.

Hoe kan een advocaat alleen zulke opdrachten aan-

vaarden als hij 's morgens moet pleiten, 's namiddags dikteren, in de vooravond een expertise bijwonen en 's avonds consultaties houden?

Is het ook niet interessant dat voor ingewikkelde zaken tussen verschillende advocaten kan gediscussieerd worden omtrent delicate punten?

Het is tenslotte van het allergrootste belang dat dank zij de specialisatie, in de schoot van een associatie, men over een waaiar van bevoegdheden beschikt, die elkaar harmonisch aanvullen (7).

Trouwens, welk rechtsprobleem behelst geen facetten die tot verschillende specialiteiten behoren?

Indien morgen een buitenlandse firma beslist een fabriek op te richten in België en al de juridische problemen en soms para-juridische, die zich hierbij stellen aan een advocatenkantoor wil toevertrouwen, is het evident dat zowel de fiscale specialist, als deze inzake vestigingsrecht, sociaal recht, administratief recht enz., hun bijdrage zullen moeten leveren. Hoe zou een advocaat alleen dat kunnen?

Hoe durft hij er zich nog over beklagen dat de grootste en interessantste zaken naar vreemde advocatenkantoren gaan die zich o.a. te Brussel hebben gevestigd, precies omwille van de bestaande lacune.

Moeten wij niet eerlijk toegeven dat wij zoals Goldsmith hem noemt dikwijls alles behalve «l'auxiliaire courant et indispensable» van de zakenman zijn (8).

In verband met de vreemde advocatenkantoren te Brussel en in andere Westeuropese hoofdsteden, wil ik hier graag een parentesis openen.

U weet dat art. 3 van het Verdrag van Rome alle hinderpalen uit de weg wil ruimen, die het vrij verkeer van personen en diensten in de weg staan.

Wat het vrij verkeer van de zelfstandigen betreft m.a.w. het vestigingsrecht, dit probleem werd nader uitgewerkt in de artikelen 5 tot en met 58 van het verdrag.

Er is een zekere controverse ontstaan in verband met de toepasselijkheid van het verdrag op de advocatuur. Ik wil hierover niet verder in details treden. Laat me U alleen maar zeggen dat aanhangers van deze naar mijn mening verkeerde theorie, als voornaamste argument de bedoeling van de opstellers van het verdrag inroepen, en als bijkomende argumenten de niet-gelijkwaardigheid van de diploma's, het belang van de rechtsonderhorigen, de verschillende deontologische regels enz. . .

De meeste auteurs zijn nochtans van oordeel, en ik kan hun adviezen slechts onderschrijven dat wij na het verstrijken van de overgangperiode op 31 december 1969 het recht op vrije vestiging en op vrij dienstenverkeer zullen kennen in de landen die deel uitmaken van de Europese Economische Gemeenschap.

Derhalve mogen we niet langer talmen met onze voorbereidingen. Het voorbeeld werd ons gegeven door de handels- en industriële sector.

In welke korte tijdspanne zijn zij er niet in geslaagd, hetzij door reconversie, hetzij door specialisatie, hetzij door fusie, de bedrijven of de fabrieken de gestalte te geven van de markt waarin ze geroepen zijn te produceren of te verkopen.

Hun vitaliteit en hun voortdurende aanpassing hebben voor gevolg gehad dat de E.E.G. in plaats van een boeman te zijn zoals door vele sceptici werd geprofetiseerd in feite nu reeds een hefboom is geworden van grote welvaart en ongeëvenaarde vooruitzichten.

Wij mogen, geachte Confraters, niet denken dat ons

beroep zal beveiligd zijn door het te koesteren en het te omringen met een reeks van beschermende maatregelen. Protectionisme is het wapen van de zwakke

Waarom zouden wij liever dan bij de Minister aan te dringen opdat hij in het vervolg geen beroepskaarten meer zou afleveren aan vreemde juristen, er niet aan denken, nu reeds met de besten onder hen internationale associaties tot stand te brengen

Zouden wij bijvoorbeeld niet aan de Minister van de Middenstand kunnen suggereren dat nog slechts beroepskaarten zouden afgeleverd worden aan vreemde juristen of advocaten die zich in ons land vestigen op voorwaarde dat zij zich bereid verklaren minstens de helft van hun associatie te laten bestaan uit Belgische advocaten?

Iedere balie zou ook een lijst kunnen aanleggen van geassocieerde of corresponderende buitenlandse advocaten die zouden onderworpen worden aan de tucht-raad en die de normale activiteiten van de advocaat zouden mogen uitoefenen (9).

In 1969 zal men toch voor de situatie komen te staan dat ieder advocaat vrijelijk zal mogen concurreren en dan zal er geen sprake meer zijn van beroepskaarten of andere verlammingen. . .

Dit alles impliceert vanzelfsprekend dat wij moeten klaar staan voor de taken die ons wachten. Dit betekent b.v. dat de eenzijdigheid waaraan sommige van onze confraters lijden voor hen een grote handicap zal betekenen wanneer zij zullen geroepen worden om zaken te behandelen met internationale verwickelingen.

Als ik over dit punt van de vreemde advocaten enigszins langer heb uitgewijd dan het oorspronkelijk mijn bedoeling was, schrijft dit dan toe aan mijn diepe overtuiging dat wij de klok zouden terug stellen door te handelen zoals de haarkappers en de beenhouwers het voor ons reeds deden en het malthusianisme toe te passen door de toegang tot het beroep onmogelijk te maken. De balie zal slechts overleven indien zij de handschoenen haar toegeworpen door de evolutie opneemt en niet indien ze zich afschermt tegen de mogelijke slagen (10).

Mijn waarde Confraters, ik ga thans besluiten. Ik weet dat ik niet volledig ben geweest en dat ik U nog zou moeten onderhouden over andere maatregelen die nodig zijn om ons beroep te moderniseren.

Ik denk aan de aanpassing van de beroepsregels, doch ik weet dat er aan onze balie commissies zijn opgericht die zich met dat probleem rustig bezig houden.

Ik zou U ook nog graag gesproken hebben over de toegang tot ons beroep en meer bepaald de voorwaarden waarin een jong advocaat zonder enige steun dikwijls jaren lang moet wachten om zijn levensideaal te kunnen vervullen.

Is het niet waar dat men in ons milieu zonder relaties, en zonder fortuin moeilijk, zomet onmogelijk de eerste vijf jaar van onze loopbaan kan overbruggen.

Is in ons beroep de slogan wel van toepassing «gelijke kansen voor allen»?

Maar ik wil niet pessimistisch eindigen. Ook niet pompeus met een warme oproep. Zelfs niet begeesterend in de vaste overtuiging dat het een kwestie zou zijn van leven of dood voor de advocatuur, enz. . . enz. . .

Neen, Dames en Heren, de wereld begint niet vandaag. Alles is evolutie, ook ons beroep.

Maar ik denk toch dat het goed zou zijn moesten we nu stilaan ook schoenen gaan lappen

Ik dank U voor Uw aandacht.

(1) J.C. Goldsmith : L'Avocat d'affaires (Librairie Beranger Paris).
(2) Goldsmith : idem

(3) K. Croes en A. Danckaert (verslag op het internationaal congres voor jonge advocaten te Brussel)
(4) Le Monde 10 mei 1965
(5) Croes en Danckaert (idem).
(6) Goldsmith : L'Avocat d'affaires (pag. 15 en 16).
(7) La Relève 21-11-64
(8) La Relève (idem)

Deze rede werd voorafgegaan door de

Rede van Mr. A. VANDERLEENEN, voorzitter van het Vlaams Pleitgenootschap

In 1891 werd in de schoot van de Brusselse Balie en onder het erevoorzitterschap van Mr. Edmond Picard « een Vlaams Genootschap tot beoefening der Pleitkunst », in het kort « Vlaams Pleitgenootschap », opgericht.

De statuten stelden het genootschap tot doel de beoefening der gerechtelijke welsprekendheid door middel der Nederlandse taal.

Als voorwaarden om lid te worden waren bepaald : « Meester in de rechten zijn of een gerechtelijk ambt bekleden, en daarenboven voorstander zijn van het beginsel, ik citeer : « de Vlaamse betichten en beschuldigen dienen door middel van hun taal ondervraagd, » beschuldigd, verdedigd en gevonnist te worden ».

Sinds het besluit van het Voorlopig Bewind van 16 november 1830 was het Nederlands immers praktisch uit onze gerechtszalen verbannen.

Sindsdien echter is er veel veranderd en verbeterd en het is daarom dat wij met zeer veel vreugde tijdens dit gerechtelijk jaar de afkondiging herdenken van de wet van 15 juni 1935 betreffende het gebruik der talen in gerechtszaken, die dertig jaar geleden, en wel op 15 september 1935 in werking is getreden.

Omdat ik geloof in de toekomst van dit land en in de harmonische ontwikkeling van de twee communautiteiten waardoor het is gevormd wil ik niet blijven stilstaan bij het onbegrip, de onverdraagzaamheid, ja zelfs de minachting waarmede de taal van de Vlaamse rechtszoekende en de jurist bejegend is geweest in het verleden en waarvan men tot in de vonnissen en arresten van deze periode echo's heeft teruggevonden.

De wet van 15 juni 1935 heeft aan deze toestand zowel in rechte als in feite een einde gesteld door in de gerechtszaken de volstreekte gelijkheid af te kondigen van het Nederlands en van het Frans. Hierbij werd uitgegaan :

1. van het beginsel van de territorialiteit volgens hetwelk de taal van de rechtspleging het Nederlands is in Vlaanderen en het Frans in Wallonië met de aanvaarding van het personaliteitsbeginsel, d.w.z. de taalkeuze van de partijen onder de controle van de rechtbank, voor de Brusselse agglomeratie.

2. van het beginsel van de volstreekte eentaligheid van de rechtspleging, zodat deze vanaf het inleidend exploit van dagvaarding over al de treden van de procedure heen tot en met de uitvoering van de tussengekomen vonnissen en arresten, in dezelfde taal dient te geschieden,

3. van het absoluut dwingend karakter van deze wettelijke voorschriften waardoor de niet-naleving ervan met de nietigheid zelf van de procedure wordt gesanctioneerd.

Na het tot stand komen van deze wet is het Vlaams Pleitgenootschap blijven ijveren om de volstreekte gelijkheid van het Nederlands en het Frans in de hoofdstad ook in de geest en de harten van de mensen te

doen aanvaarden, opdat in onze tweetalige balie de onmisbare atmosfeer van onderlinge verstandhouding en wederzijds begrip zou blijven groeien.

De toenemende belangstelling voor de activiteiten van het Vlaams Pleitgenootschap zowel vanwege de Franstaligen als vanwege de Vlamingen bewijst dat het deze taak naar behoren vervult.

Speciaal vandaag mogen wij ervaren dat de belangstelling en de vriendschap van zo talrijke en eminente persoonlijkheden uit het binnen- en buitenland met de jaren uitbreiding neemt. Zij hebben eraan gehouden in zo talrijke mate op deze plechtige openingszitting aanwezig te zijn dat het onmogelijk is ieder apart te verwelkomen.

Ik dank eenieder gemeend en oprecht en groet hen allen in naam van al de leden van het Vlaams Pleitgenootschap bij de Balie te Brussel.

In het bijzonder wens ik me toch te richten tot de Heer Wigny, Minister van Justitie, in wiens handen thans het lot van de advocatuur berust om hem het vertrouwen uit te spreken dat wij stellen in zijn persoon tijdens het vervullen van zijn zeer belangrijke rol bij het tot stand komen van de gerechtelijke hervorming.

Meester Cornil, stafhouder van onze Balie, voor U wens ik de woorden te herhalen die mijn voorganger Mr. Lindemans verleden jaar tot U heeft gericht « U zijt ons, Vlaamse advocaten, tegemoet getreden met een jong hart en een ruime geest ».

U hebt begrepen, Mijnheer de Stafhouder, dat onze generatie de laatste kans bood om binnen een enkele balie de Vlaams- en de Franssprekende advocaten rond een eerlijk compromis te verenigen.

Moge uw inspanning worden bekroond en uw voorbeeld worden gevolgd. U zult in elk geval aan de hoofdstad en aan het land een uitstekende dienst hebben bewezen.

In de persoon van de Heer Bayot, Eerste Voorzitter van het Hof van Cassatie, groet ik al de hoge magistraten welke hier aanwezig zijn, en ik dank hem voor de belangstelling en de aanmoedigingen welke wij van hem mochten ontvangen.

Wij begroeten nog heel in het bijzonder : de Heer Struye, voorzitter van de Senaat, de Heren senatoren Custers en Vermeylen

Ik vernoem ook nog heel speciaal de balies en de jonge balies welke hier vertegenwoordigd zijn en er aan gehouden hebben hun sympathie en vriendschap aan ons genootschap te betuigen.

Ik begroet, de Heer Stafhouder van de Orde van Advocaten bij het Hof van Cassatie, de Heer Stafhouder van de balie van Gent, de Heer Stafhouder